

בשניא לפומהו יתיב פרקניה
מכסף זבינוהי: נב ואם זער
ישתאר בשניא עד שתא
דיובלא ויחשב ליה כפום
שנוהי יתב ית פרקניה:

לְפִיֶּהוּ יִשֵּׁב גְּאֻלְתּוֹ מִכֶּסֶף מִקְנָתוֹ: נב וְאִם־
מֵעַט נִשְׁאָר בְּשָׁנִים עַד־שְׁנַת הַיָּבֵל
וַחֲשַׁב־לוֹ כְּפִי שָׁנָיו יִשֵּׁב אֶת־גְּאֻלְתּוֹ:

the purchaser] this redemption [money which is thereby deducted] from the [original] purchase price; (52) And if only a few years remain until the *Yoveil* year, he must make the [same] calculation, thereby returning the redemption [money] according to his years [that remain until *Yoveil*].

BEHAR FOR FRIDAY

בהר ליום ששי

נג כְּאֶגֶר שָׁנָא שָׁנָא בְּשָׁנָא יְהִי
עֲמִיָּה לֹא יִפְלַח בֵּיהּ בְּקִשְׁיוֹ
לְעֵינֶיךָ: נד וְאִם לֹא יִתְפָּרֵק
בְּאֵלֶּיךָ וַיִּפּוֹק בְּשִׂטָּא דְיֹבֵלָא
הוּא וּבְנוֹהֵי עִמֵּיהּ: נה אֲרִי
דִּילֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל עֲבָדִין עֲבָדֵי

נג כְּשֹׁכֵר שָׁנָה בְּשָׁנָה יִהְיֶה עִמּוֹ לֹא־יִרְדְּנוּ
בְּפָרֶךְ לְעֵינֶיךָ: נד וְאִם־לֹא יִגָּאֵל בְּאֵלֶּהָ
וַיֵּצֵא בְּשְׁנַת הַיָּבֵל הוּא וּבְנָיו עִמּוֹ: מפטיר
נה כִּי־לִי בְנֵי־יִשְׂרָאֵל עֲבָדִים עֲבָדֵי הֵם

(53) He will be with him as an employee hired year by year, and he must not enslave him through demeaning labor in your sight. (54) And if he has not redeemed through [any of] these [ways], he will [nevertheless] go out [of his purchaser's possession] in the *Yoveil* year — he, together with his children. (55) For the Children of Israel are servants [only] to Me; they are My servants,

RASHI

רש"י

(53) לא ירדנו בפרך לעיניך — [literally, "he must not enslave him through demoralizing labor in your sight,"] that is to say, while you see this [i.e., a Jew must not see a non-Jew forcing this type of labor upon his Jewish servant without doing anything, (Gur Aryeih)]

(נג) לא-ירדנו בפרך לעיניך. כלומר ואתה רואה: (נד) ואם-לא יגאל באלה, הוא נגאל, ואינו נגאל בשש. הוא ובניו עמו. הנכרי חיב במזונות בניו: (נה) כי-לי בני-ישראל עבדים.

(Torat Kohanim 25:101). (54) **And if he has not been redeemed through [any of] these [ways]** — [This phrase teaches us that] this [Jewish servant of a non-Jew] may be redeemed [only] through "these ways" [described in the verses here], while he is not to be redeemed [i.e., released] through six [years passing from the date of his sale, as is indeed the case of a Jew sold as a servant to a fellow Jew (see Exodus 21:2; Kiddushin 15b)]. **He, together with his children** — [But are his children also sold, that Scripture finds it necessary to state here that his children go free together with him?! However, we learn from here that] just like a Jewish master, so too, the non-Jewish master is obligated to provide food [also] for the servant's children [and it is in this sense that they are released, as it were, along with their father] (Kiddushin 22a; see Rashi verse 41 above). (55) **For the Children of Israel are servants [only] to Me** — [says God to the

אָנוֹן דִּי אַפִּיקִית יְתוּדוֹן
מֵאַרְעָא דְמִצְרַיִם אָנָּא יי
אַלְהֵכוֹן: א לֹא תַעֲבֹדוּן לְכוֹן
טַעֲנוֹן וְצִלְמֵי וְקִמָּא לֹא תִקְיִמוּן

אֲשֶׁר־הוֹצֵאתִי אֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם אֲנִי
יְדוּהָ אֱלֹהֵיכֶם: כו א לֹא־תַעֲשׂוּ לָכֶם
אֱלִילִים וּפְסֵל וּמִצֵּבָה לֹא־תִקְיִמוּ לָכֶם

whom I took out from the land of Egypt. I am the Lord your God. **26 (1)** You must not make idols for yourselves, nor must you set up a statue or obelisk for

RASHI

*current master of the Jewish servant, as it were.] "My contractual claim [to him as My servant] came before yours!" [And thus, come Yoveil, the servant must be released and revert to being God's servant rather than man's] (Torat Kohanim 25:85; see Rashi verse 42 above). **I am the Lord your God** — [God is effectively saying here: Do not deny the Jewish people their opportunity to serve Me, their true Master —] anyone who subjugates them below [on this earth,] is as if he subjugates [them] above [in Heaven, for as long as a Jew is enslaved to another human being, he is not free to do the holy*

*service of God Above (Be-eir Basadeh)] (Torat Kohanim 25:104). **26 (1) You must not make idols for yourselves** — [The prohibitions in this passage here, are] addressing this [Jewish] man who had been sold [as a servant] to a non-Jew, that he should not say, "Since my [non-Jewish] master has illicit relations, I shall also be like him! Since my master worships idolatry, I shall also be like him! Since my master desecrates the Shabbat, I shall also be like him!" This is why Scripture states these verses here [containing prohibitions to remind the Jew that even in servitude, he must observe the Torah] (Torat Kohanim 25:106). Moreover, not only are these two matters written in a meaningful order, but] also the passages [in this whole section (namely, from the beginning of Chapter 25 until the end of Behar here),] are written in a meaningful order, as follows: At first, Scripture admonishes us to observe the laws of shemittah [and Yoveil (Chapter 25 verses 1-24)]; then, if someone covets money and becomes suspect of [unlawfully doing business with holy produce of] shemittah (Nachalat Yaakov), he will eventually [become destitute and] have to sell off his personal belongings — that is why Scripture inserts within our passage the verse (25:14), "And when you make a sale [to your fellow-Jew];" now, if he still does not repent [from his ways, and continues to defy Torah by placing his need for money above the Torah's commandments], then he will eventually have to sell off his property (verse 25:25); and if he even then does not repent, he will eventually have to sell his home and if he even then does not repent, he will eventually have to borrow money with interest (verses 25:35-38). Now, the later the scenario in this passage, the more*

רש"י

שְׂטָרֵי קוֹדֵם. אֲנִי ה' אֱלֹהֵיכֶם. כָּל הַמְשַׁעֲבָדוֹן מִלְמַטָּה בְּאֵלּוֹ מְשַׁעֲבָדוֹן מִלְמַעְלָה: (א) לֹא־תַעֲשׂוּ לָכֶם אֱלִילִים. (תורת כהנים) כְּנֶגֶד זֶה הַנִּמְכָּר לְנֹכְרִי, שְׂלֵא יֵאמֶר: הוֹאִיל וְרַבִּי מִגְלָה עֲרִיטוֹ, אִף אֲנִי כְמוֹתוֹ, הוֹאִיל וְרַבִּי עוֹבֵד עֲבוּדָה זָרָה, אִף אֲנִי כְמוֹתוֹ, הוֹאִיל וְרַבִּי מַחֲלֵל שַׁבָּת, אִף אֲנִי כְמוֹתוֹ; לְכָךְ נֵאמְרוּ מִקְרָאוֹת הַלְלוּ וְאִף הַפְרָשִׁיטוֹת הַלְלוּ נֵאמְרוּ עַל הַסֵּדֶר: בְּתַחֲלָה הַזְהִיר עַל הַשְּׂבִיעִית; וְאַם חָמַד מְמוֹן וְנִחַשְׁד עַל הַשְּׂבִיעִית, סוֹפוֹ לְמַכֵּר מִשְׁלֹטְלוֹ! לְכָךְ, סִמָּךְ לָהּ: "וְכִי־תִמְכְּרוּ מִמְכָּר, (מֵה) כְּתִיב בָּהּ, "אוֹ קָנָה מִיַּד עַמִּיתְךָ", דְּבָר הַנִּקְנָה מִיַּד לְיָד; לֹא חֲזוֹר בּוֹ, סוֹף מוֹכֵר אַחֲזָתוֹ; לֹא חֲזוֹר בּוֹ, סוֹף מוֹכֵר אֶת בֵּיתוֹ; לֹא חֲזוֹר בּוֹ, סוֹף לוֹוֶה בְּרִבִּית _ כָּל

לְכוּן וְאָבֵן סִגְדָא לֹא תִתְנוּן
בְּאַרְעֵכוֹן לְמִסְגַּד עֲלֶיהָ אֲרִי
אָנָּא יְיָ אֱלֹהֵכוֹן: בַּיַּת יוֹמִי
שְׂבִיִּיא דִּילִי תִטְרוֹן וּלְבֵית
מִקְדָּשִׁי תִהוֹן דְּחֵלִין אָנָּא יְיָ:

וְאָבֵן מִשְׁפִּית לֹא תִתְנוּ בְּאַרְצְכֶם
לְהִשְׁתַּחֲוֹת עָלֶיהָ כִּי אֲנִי יְדוּהָ אֱלֹהֵיכֶם:
בַּאֲת־שִׁבְתַּתִּי תִשְׁמְרוּ וּמִקְדָּשִׁי תִירָאוּ אֲנִי
יְדוּהָ: פ פ פ

yourselves. And in your land you must not place a pavement stone for the purpose of prostrating upon it, for I am the Lord your God. (2) Keep My Shabbats; fear My Sanctuary. I am the Lord.

RASHI

severe it is [i.e., first he sells his belongings, then his property, then his home and then even borrowing with interest which is more severe than selling one's property (Nachalat Yaakov); thus, the passage continues accordingly, for] if he still does not repent, he will eventually have to sell himself [to his fellow Jew as a servant] (verses 25:39-46); and [finally,] if he has still not repented, not

enough that he had to be sold to his fellow Jew — but he will be forced to sell himself even to a non-Jew! (verses 25:47-55; Kiddushin 20a). [The word משכית here] denotes a “covering,” as in [the same expression used in] the verse (Exodus 33:22), “And I shall cover (ושכתי) [you with] My hand.” [And the meaning of “covering” is relevant here,] as people use a floor of stones to make a covering over the ground. [You must not place a pavement stone ...] for the purpose of prostrating upon it — [Not only for idolatry, but] even for the sake of worshipping Heaven [one must not prostrate oneself upon a stone floor]. For the expression השתחוואה is performed by stretching one's hands and feet out [on the ground], and the Torah prohibits one to do this outside the Holy Temple [where prostration on a stone floor is permitted] (Megillah 22b and see Rashi there). (2) I am the Lord — Who is faithful to give reward [to those who fulfill My Torah].

רש"י

אלו האחרונות קשות מן הראשונות; לא חזר בו, סוף מוכר את עצמו; לא חזר בו, לא דיין לישאל, אלא אפלו לגוי. ואבן משפית. לשון כסוי, כמו (שמות לג, כב): "ושכתי כפי", שמכסין הקרקע ברצפת אבנים. להשתחוות עליה. אפלו לשמים, לפי שהשתחוואה בפשוט ידים ורגלים היא, ואסרה תורה לעשות בן, חוץ מן המקדש: (ב) אני ה'. נאמן לשלם שכר:

הפסרת בהר

בירמיה פרק לב

וַיֹּאמֶר יְרֻמְיָהוּ הִנֵּה דְבַר־יְדוּהָ אֵלַי לֵאמֹר: ז הִנֵּה תִנְמָאֵל בְּיַדְךָ וְדָדְךָ בָּא אֵלַיךְ לֵאמֹר קְנֵה לִּי אֶת־שְׂדֵי אִשָּׁר בְּעִנְיֹתַי כִּי לֹךְ מִשְׁפָּט הִנְאֵלָה לְקִנְיֹת: ה וַיָּבֵא אֵלַי תִּנְמָאֵל בְּיַדְי בְּדַבַּר יְדוּהָ אֶל־חֲצֵר הַמִּטְרָה וַיֹּאמֶר אֵלַי קְנֵה נָא אֶת־שְׂדֵי אִשָּׁר־בְּעִנְיֹתַי אִשָּׁר א בְּאַרְצִי בְּנִימִין כִּי לֹךְ מִשְׁפָּט הִירְשָׁה וּלְךָ הִנְאֵלָה קְנֵה־לִּי וְאִדְעַע כִּי דְבַר־יְדוּהָ הוּא: ט וַאֲקַנְהָ אֶת־הַשְּׂדֵה מֵאֵת תִּנְמָאֵל בְּיַדְי אִשָּׁר בְּעִנְיֹתַי וְאִשְׁקַלְהֶלוּ אֶת־הַכֶּסֶף שְׁבַע־שָׁקִלִים וְעִשְׂרֵה הַכֶּסֶף: י וַאֲכַתֵּב בְּסֵפֶר וְאֶחְתֹּם וְאֶעֱד עֲדָיִם וְאִשְׁקַל הַכֶּסֶף בְּמֵאוֹנִים: יא וְאָקַח אֶת־סֵפֶר הַמִּקְנָה אֶת־הַחֲתוּמִּים הַמְצִינֵה וְהַחֲקִים וְאֶת־הַגְּלוּי:

יב ואתן את הספר המקנה אל-ברוך בן-נריה בן-מחסיף לעיני הנמאל דדי ולעיני העדים הכתבים בספר המקנה לעיני כל-היהודים הישבים בהצר המטרה: יג וצאנה את ברוך לעיניהם לאמר: יד כה אמר ידוה צבאות אלהי ישראל לקוח את-הספרים האלה את ספר המקנה הזה ואת ההתום ואת ספר הגלוי הזה ונתתם בכלי-הרש למען יעמדו ימים רבים: טו כי כה אמר ידוה צבאות אלהי ישראל עוד יקנו בתים ושדות וכרמים בארץ הזאת: טז ואתפלל אלי ידוה אחרי תלי את-ספר המקנה אל-ברוך בן-נריה לאמר: יז אהה אדני הנה | אתה עשית את-השמים ואת-הארץ בכחך הגדול ובירעת הנטייה לא-יפלא ממך כל-דבר: יח עשה חסד לאלפים ומשלם עון אבות אל-חיק בניהם אחריהם האל הגדול הנפור ידוה צבאות שמו: יט גדל העצה ורב העלילה אשר-עיניך פקחות על-כל-דרכי בני אדם לתת לאיש כדרכיו וכפרי מעלליו: כ אשר שמת אתות ומפתים בארץ מצרים עד-היום הזה וכישראל ובאדם ותעשה-לך שם פיוס הוה: כא והצא את-עמך את-ישראל מארץ מצרים באותות ובמופתים וכיד חזקה ובאורוע נמויה ובמורא גדול: כב ותתן להם את-הארץ הזאת אשר-נשבעת לאבותם לתת להם ארץ ובת חלב ודבש: כג וזבאו וירשו אותה ולא-שמעו בקולך ובתורתך (קרי ובתורתך) לא-הלכו את כל-אשר צויתת להם לעשות לא עשו ותקרא אתם את כל-הרעה הזאת: כד הנה הסללות באו העיר ללכדה והעיר נתנה ביד הכשדים הנלחמים עליה מפני התרב והרעב והדבר ואשר דברת הנה והנך ראה: כה ואתה אמרת אלי אדני קנה-לך השדה בפסף והער עדים והעיר נתנה ביד הכשדים: כו ויהי דבר-ידוה אל-ירמיהו לאמר: כז הנה אני ידוה אלהי כל-בשר הממני יפלא כל-דבר:

אחר קריאת פרשת השבוע שנים מקרא ואחד תרגום והפטרה, ומזמור ה' מלך גאות לבש או מזמור שיר ליום השבת וה' מלך יצ"ח דברו משנה והלכה מסדר טהרות שהוא נגד היסוד בחינת היום

Mishnah Oholot, chapter 6

משנה אהלות פרק ו

א אדם וכלים נעשין אהלין לטמא, אבל לא לטהר. כיצד, ארבעה נושאין את הנדבך, טמאה תחתיו, כלים שעל גביו טמאין. טמאה על גביו, כלים שתחתיו טמאים. רבי אליעזר מטהר. נתון על ארבעה (1) Both persons and vessels [i.e., a tent supported by persons or vessels] can form tents to overshadow and convey impurity, but not to [protect objects so that they] remain pure. How so? [For example] four people are carrying a [large] block of stone. If there is an impurity underneath it, the vessels on the stone become defiled [since people are supporting it, it is not considered a tent regarding screening against defilement]. If there is an impurity on the stone, the vessels beneath it become defiled [since it doesn't screen in any direction, the defilement goes downward and now both the vessels and the impurity are overshadowed by the stone, since in regard to conveying impurity, it is considered a tent]. Rabbi Eliezer [maintains that a stone supported by people or vessels is a valid tent for screening as well and therefore,] declares them pure. If [the large stone] was

רבנו עובדיה מברטנורא

א אדם וכלים נעשין אהלים לטמא. אוהל שננסך על ידי אדם או על ידי כלים. נחשב אוהל לטמא כלים שתחתיו אפילו שלא כנגד הטומאה כאילו נתונים באוהל המת: אבל לא לטהר. דאין נחשבים אוהל לחוץ בפני הטומאה: נדבך. אבן גדולה ורחבה. לשון נדבכין די אבן גלל: כלים שעל גביו טמאין. שאינו חוצץ וכמאן דליתיה דמי, דאין

placed on four vessels, even if they are vessels [which are not susceptible to impurities such as] of [baked] manure, [or] vessels of stone [or] vessels of [unbaked] earth, if there is an impurity beneath [the stone], vessels on it become defiled. If there is an impurity underneath it, vessels on it become defiled. [However] if [the large stone] was placed on four stones or on any living creature [besides a person], if there is an impurity underneath the stone, vessels on it remain pure and [so too,] if there is an impurity on it, vessels beneath it remain pure [since it is considered a tent with regard to screening against defilement, as well]. (2) In a case where corpse-bearers were passing under a porch [of a house] and [before the corpse passed underneath] one of them shut the door [to the house], locking it with a key; if the door can remain in its [closed] position on its own [without the lock, the contents of the house] remain pure, but if not [since the door which is a part of a “tent,” is being supported by the lock, which is considered a vessel], they [the contents inside the house] become defiled. So too, [in the case of] a barrel of [non-edible] dried figs or a basket of [non-edible] straw placed in a window [a handbreadth square, which opens into a room with a corpse], if the dried figs or the straw can remain in their position [in the window opening] on their own [without the barrel or basket, it blocks the impurity from entering the room and its contents] remain pure, but if not, they become defiled. If a house is partitioned off by wine jars [facing the impurity] which had been plastered with clay, if the

כלים, אפילו כלי גללים, כלי אבנים, כלי אדמה, טמאה תחתיו, כלים שעל גביו טמאים. טמאה על גביו, כלים שתחתיו טמאים. נתון על ארבעה אבנים, או על דבר שיש בו רוח חיים, טמאה תחתיו, כלים שעל גביו טהורין. טמאה על גביו, כלים שתחתיו טהורין: **ב** קוברי המת שהיו עוברים באכסדרה, והגוף אחד מהן את הדלת וסמכו במפתח, אם יכול הדלת לעמוד בפני עצמו, טהור. ואם לאו, טמא. וכן חבית של גרוגרות או קפה של תבן שהן נתונות בחלון, אם יכולין הגרוגרות והתבן לעמוד בפני עצמן, טהורין. ואם לאו, טמאין. בית שחצצו בקנקנים וטח בטיח,

רבנו עובדיה מברטנורא

עשוי אוהל לטהר: **כלים שתחתיו טמאים.** דלטמא נעשים אוהלים: **ור' אליעזר מטהר.** בתרווייהו. דסבר נעשה אוהל לטהר חרוץ בפני הטומאה. ואין הלכה כרבי אליעזר: **נתון על ארבעה כלים.** אם היה הנדבך נתון על ארבעה כלים אפילו כלי גללים שאין מקבלים טומאה: **על ארבעה אבנים** שאינן כלים, נחשב אוהל לחוץ בפני הטומאה: **דבר שיש בו רוח חיים.** חוץ מאדם: **ב** **אחד מהן.** מאותן המלוים את המת לקוברו ולא מנושאי המטה והוא הדין אם הגיף את הדלת אדם אחר. אלא אורחא דמלתא נקט: **הגיף את הדלת.** כדי שלא תכנס הטומאה לבית בשעה שיעברו דרך אכסדרה שלפני הבית דיש תקרה על גבה: **אם יכול הדלת לעמוד.** בלא סמיכת מפתח, הוי ליה מפתח כמאן דליתא והדלת חרוץ בפני הטומאה: **ואם לאו טמא.** דכל דבר הנסמך בכלים אינו חרוץ בפני הטומאה, כדאמרן דאין אדם וכלים נעשים אהלים לטהר. והיינו טעמא דגרוגרות, והיינו טעמא דטיח, משום דעמידתן על ידי כלים שהם חבית וקופה וקנקנים: **שהן נתונים בחלון.** שיש בו טפח על טפח שמביא את הטומאה מבית לבית: **אם יכולים הגרוגרות והתבן לעמוד בעצמן.** בלא חבית וקופה: **טהורים.** שהכלים כמו שאינן, והגרוגרות והתבן מצילים. והוא שיהיו הגרוגרות שהסריחו ואינן ראויות לאכילה וכן התבן מוסרח ואין ראוי לאכילת בהמה ומבטל להו ואין דעתו לפנותו ומשום הכי חייצו, דכל היכא דאין התבן והגרוגרות סותמים הכל, כגון הכא דאיכא מקום קופה וחבית, אי לא מבטל להו לא חייצו: **ואם לאו טמאין.** ובלבד שתהא החבית אם היא של חרס פיה כנגד הטומאה ולפיכך אינה מצלת, שכל דבר המקבל טומאה אינו חרוץ בפני הטומאה. אבל אם גב החבית כנגד הטומאה חרוצת

clay can remain in its position on its own [the space partitioned off] remains pure, but if not, it becomes defiled. (3) A support wall of a house [i.e., the wall separating the house from the outside] is treated by halves [i.e., half the thickness facing inside, is treated as the house and the half, facing outside, is not]. How so? [In the case of] a wall facing outside, which has an impurity within it, if this is in the inner half [of the wall], the house becomes defiled, and that which is above [the wall] remains pure [since the inner half of the wall is considered as part of the house, it follows that the impurity is contained within the house]. But if it is in the outer half [of the wall]; the house remains pure [the impurity is as if lying outside the house] and that which is above [the wall] becomes defiled [via *tumat retzuzah*, i.e., an impurity in a very confined area, where the enclosure is not a cubic handbreadth hollow and therefore does not prevent the defilement from spreading upward]. If it is exactly in the middle, the house becomes defiled and that which is above Rabbi Meir declares defiled, while the Sages, declare it pure. Rabbi Yehudah says, The whole of the wall is treated as the [inside of the] house. (4) [If] within a wall between two houses there is an impurity, the house closer to the impurity is defiled and the house closer to the clean part [of the wall] is pure. If [the impurity] is in the middle, both [houses] are defiled. If there is an impurity in one of the [houses] and there are vessels in [the thickness of] the wall, those in the half closer to the impurity are defiled while those in the half closer to the clean [house] are pure and those in the middle are defiled. [Regarding] plasterwork, [on boards supported by the beams] between the lower and upper stories: if there is an impurity within, and it is in the lower half, the lower story is defiled while the upper story remains pure; if it

רבנו עובדיה מברטנורא

בפני הטומאה שאין כלי חרס מקבל טומאה מגבו: **בית שחצו בקנקנים**. ופיהן כלפי הטומאה, דעכשיו אין מצילים: וטח בטיח. בין מבפנים בין מבחוץ: **אם יכול הטיח לעמוד בפני עצמו טהור**. שהטיח חוצץ בפני הטומאה: **ג כותל שהוא לאויר**. שצדו אחד אויר העולם, וצדו האחר משמש את הבית, כגון כותל שמפסיק בין בית לחצר או בין בית לגינה: **והטומאה בתוכו**. שנסדק הכותל ויש טומאה בחללו בתוך הסדק: **מחציו ולפנים**. אם הטומאה מן החצי של כותל לצד הבית: **הבית טמא**. כאילו היתה בתוך הבית, דההוא פלגא בתר בית שדינן ליה, והעומד בכותל למעלה אפילו עומד כנגד הטומאה: **טהור**. דלאו כטומאה רצוצה חשיבה. ואינה בוקעת ועולה, דהא חשבינן לה כמונחת באוהל: **מחציו ולחוץ**. לצד האויר. לא שדינן ליה בתר בית, ולפיכך העומד מלמעלה טמא כיון דלאו כמונחת באוהל היא הרי היא טומאה רצוצה ובוקעת ועולה: **מחצה למחצה**. שהטומאה באמצע: **ר' מאיר מטמא**. דשדינן ליה לכותל בתר בית ובתר אויר לחומרא: **והכמים מטהרים**. דלגמרי שדינן ליה בתר בית. והלכה כחכמים: **כל הכותל לבית**. אפילו עומדת הטומאה בחצי של צד האויר הרי היא כאילו מונחת בתוך הבית: **ד כותל שבין שני בתים**. כול המפסיק בין שני בתים: **טומאה באחד מהן**. באחד מן הבתים: **מעזיבה**. תקרה המפסקת בין בית לעלייה:

אם יכול הטיח לעמוד בפני עצמו, טהור. ואם לאו, טמא: **ג כותל המשמש את הבית**, ידון מחצה למחצה. כיצד, כותל שהוא לאויר והטמאה בתוכו, מחציו ולפנים, הבית טמא, והעומד מלמעלה טהור. מחציו ולחוץ, הבית טהור, והעומד מלמעלה טמא. מחצה למחצה, הבית טמא. והעומד מלמעלה, רבי מאיר מטמא, והכמים מטהרין. רבי יהודה אומר, כל הכותל לבית: **ד כותל שבין שני בתים והטמאה בתוכו**, בית הקרוב לטמאה, טמא. והקרוב לטהרה, טהור. מחצה למחצה, שניהם טמאין. טמאה באחד מהן וכלים בכותל, מחציו וכלפי טמאה, טמאים. מחציו וכלפי טהרה, טהורין. מחצה למחצה, הרי הן טמאין. מעזיבה שבין הבית לעלייה, טמאה בתוכה, מחציה

[the impurity] is in the upper half, the upper story is defiled and the lower story remains pure, but if it is in the middle, both become defiled. If there is an impurity in either [the lower or upper story] and there are vessels inside the plasterwork [between the floors], those in the half nearer the impurity are defiled and those in the half nearer the clean [space] are pure. If they are in the middle, they are defiled. Rabbi Yehudah says, All the plasterwork belongs to the upper story. (5) If there was an impurity within the roof-beams and beneath it [a covering even as] thin as a garlic skin; if there is a hollow space of a cubic handbreadth [where the impurity is lying], everything [i.e., both the upper and lower stories] become defiled. If there is not a space of a cubic handbreadth, the impurity is considered plugged up [at the bottom and only the upper story becomes defiled]. If the impurity was visible from the lower story [i.e., there was no covering at all], in either case [whether there was a cubic handbreadth hollow or not] the lower story becomes defiled. (6) A house serving [to form] a wall [i.e., two caves dug out from a mountain, side by side, create a wall in between them] is judged as the garlic skin. How so? [In the case of] a wall between two catacombs or between two caves, if there is an impurity in these areas [i.e., in the catacombs or caves] and in the walls are vessels which are covered by a covering [even as] thin as a garlic skin they remain pure. If the impurity is in the wall and the vessels are in the areas, and there is a covering as thin as a garlic skin covering the impurity, they remain pure. If there is an impurity beneath a pillar [which is *tumat retzutzah*, i.e., an impurity in a confined area, where the enclosure is not a cubic handbreadth hollow], the impurity spreads upwards and downwards [and anything directly on top or below becomes defiled]. (7) Vessels beneath the head [spreading out the top] of a pillar [standing outside in a garden, under which lies an

וּלְמִטָּן, הַבַּיִת טָמֵא וְעַלְיָה טְהוֹרָה. מִחֻצָּה וְלִמְעַלָּן, הָעַלְיָה טָמֵאָה וְהַבַּיִת טְהוֹר. מִחֻצָּה לְמִחֻצָּה, שְׁנֵיהֶן טָמְאִין. טָמֵאָה בְּאֶחָד מֵהֶן וְכֻלָּם בְּמַעֲזִיבָה, מִחֻצָּה וְכֻלְפֵי טָמֵאָה, טָמְאִין. מִחֻצָּה וְכֻלְפֵי טְהוֹרָה, טְהוֹרִין. מִחֻצָּה לְמִחֻצָּה, הָרִי הֵן טָמְאִין. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, כָּל הַמַּעֲזִיבָה לְעַלְיָה: הִיא טָמֵאָה בֵּין הַקּוֹרוֹת וְתַחְתֵּיהָ כְּקַלִּפַּת הַשּׁוּם, אִם יֵשׁ שָׁם פּוֹתַח טֶפַח, הַכֹּל טָמֵא. אִם אֵין שָׁם פּוֹתַח טֶפַח, רֹאִין אֶת הַטָּמֵאָה כְּאִלוֹ הִיא אֹטֶם. הֵיתָה נִרְאִית בְּתוֹךְ הַבַּיִת, בֵּין כֶּף וּבֵין כֶּף, הַבַּיִת טָמֵא: וְבֵית הַמְשֻׁשֵׁם אֶת הַכֶּתֵל, יְדוֹן כְּקַלִּפַּת הַשּׁוּם. כֵּיצַד, כֶּתֵל שְׁבִין שְׁנֵי כּוּכְיָן, אוֹ בֵּין שְׁתֵּי מַעְרוֹת, טָמֵאָה בַּבַּתִּים וְכֻלָּם בְּכֶתֵל וְעַלְיָהֶם כְּקַלִּפַּת הַשּׁוּם, טָמֵאָה בְּכֶתֵל וְכֻלָּם בַּבַּתִּים וְעַלְיָה כְּקַלִּפַּת הַשּׁוּם, טְהוֹרִין. טָמֵאָה תַּחַת הָעַמּוּד, טָמֵאָה בּוֹקֵעַת וְעוֹלָה, בּוֹקֵעַת וְיוֹרְדָת: ז' כָּלִים שֶׁתַּחַת הַפֶּרֶה,

רבנו עובדיה מברטנורא

ר' יהודה אומר וכו'. ואין הלכה כר' יהודה: ה טמאה בין הקורות. בין קורות התקרה שהנסרים עליהן והמעזיבה על גבן. ומתניתין כר' יהודה דאמר כל המעזיבה לעליה, והשתא קאמר שאם היתה טומאה בקורות שתחת המעזיבה ומחיצה שהיא דקה כקליפת השום חוצצת בין הטומאה לבית, שאין הטומאה נראית בבית: אם יש במקום הטומאה פותח טפח. היינו שיש חלל טפח במקום הטומאה: הכל טמא. הבית והעליה: רואים את הטומאה כאילו היא אוטם. ואין יוצאה הטומאה לבית אלא בוקעת ועולה: היתה נראית בתוך הבית. שאין תחתיה כקליפת השום: בין כך ובין כך. בין יש בה פותח טפח בין אין בה פותח טפח: ו בית המשמש את הכותל. המערות שתחת הקרקע, כשחופרים כוך למת מצד זה וכוך למת מצד השני, נמצא הכותל עשוי מאליו, משום הכי קרי ליה בית המשמש את הכותל, שעל ידי החפירה נעשה הכותל. אבל בנין שעל גבי קרקע, הכותל גורם לבית שיהיה בית, ומשום הכי קרי ליה כותל המשמש את הבית: טומאה בבתיים. בכוכין ובמחילות: ועליהן כקליפת השום טהורין. דמפסיק לטומאה ואין דינם כדין כותל שבין שני בתיים: טומאה תחת העמוד. אם יש עמוד בתוך הכוך או בתוך המערה וטומאה תחתיו

impurity], remain pure [since the impurity rises up and spreads down, but does not affect either side of the pillar]. Rabbi Yochanan ben Nuri declares [the head of the pillar to be a part of the pillar and when the impurity rises, it spreads to the heads which are overshadowing the vessels and therefore declares], Them to be defiled. If the impurity along with the vessels are both beneath and overshadowed by the head of the pillar: if there is a space [i.e., the head spreads out from the pillar] one cubic handbreadth, [the vessels] become defiled; if not, they remain clean. [In the case of] two wall closets one beside the other or one on top of the other [if underneath there was an impurity] if one of the closets was opened, both it and the house become defiled, but the other one remains pure. [If the doors remain closed] the wall closets are viewed as if plugged up [in a thick wall] and are subject to the principle of halves for conveying impurity into the house [and if the impurity is located in the inner half, the house becomes defiled].

רבנו עובדיה מברטנורא

והיא רוצצת שאין בה טפח על טפח ברום טפח: **טומאה בוקעת ועולה בוקעת ויורדת**. וכל שכנגד הטומאה למעלה ולמטה טמא, כדן כל טומאה מכוסה, ומן הצדדים טהור, והוא הדין לעמוד שבבית: **א פרח**. דבר בולט ורחב שיוצא בראש העמוד או באמצעו: **כלים שתחת הפרח טהורים**. הכא איירי בעמוד העומד ברשות הרבים או בגינה, וטומאה תחתיו, והפרח בולט מן העמוד טפח לחוץ ומאהיל על הכלים שתחתיו: **טהורים**. דטומאה בוקעת ועולה, וכל שבצדדים טהור: **ר' יוחנן בן נורי מטמא**. דפרח כעמוד, וכשהטומאה בוקעת חוזרת על הכלים שהפרח מאהיל עליהם. ואין הלכה כר' יוחנן בן נורי: **הטומאה והכלים שתחת הפרח**. כגון שהפרח מאהיל על הטומאה ועל הכלים: **פותח טפח**. שבולט הפרח חוץ לעמוד טפח: **פרדסקים**. עמודים חלולים נתונים בכותל הבית ובהן חלונות חלונות ויש להן דלתות, וטומאה תחת אותן עמודים: **נפתח אחר מהן [הוא] והבית טמא**. שהטומאה בוקעת בתוכו ויוצאת לבית, אפילו הטומאה מחציו של כותל ולחוץ דאינו נידון כבית, אפילו הכי הבית טמא: **ורואין את הפרדסקין כאילו הן אוטם**. כלומר אם הדלת נעול ולא נפתח, רואין אותן כאילו אין שם חלל כלל, ואם טומאה תחתיהן נידון הכותל מחצה על מחצה ככל הני דתנן לעיל מחציו ולפנים הבית טמא, מחציו ולחוץ הבית טהור:

Gemara Niddah 20b

גמרא נדה דף כ:

Yalta [Rav Nachman's wife] once brought some blood to Rabbah bar Bar Chana [for examination], who told her that it was unclean. She then took it to Rav Yitzchak the son of Rav Yehudah, and he told her that it was clean. But how could he act in this manner, since it has been taught: If a Sage declares unclean, his fellow may not declare clean; if he forbade, his fellow may not permit? At first he [Rav Yitzchak] informed her that it was unclean [out of respect for Rabbah bar Bar Chana], but when she told him that on every other

טהורים. רבי יוחנן בן נורי מטמא. הטמאה והכלים שתחת הפרח, אם יש שם פותח טפח, טמאין. ואם לאו, טהורין. שני פרדסקים זה בצד זה, או זה על גב זה, נפתח אחד מהן, הוא והבית טמא, וחברו טהור, ורואין את הפרדסקין כאילו הוא אוטם, ידון מחצה למחצה להביא את הטמאה לבית:

ילתא אייתא דמא לקמיה דרבה בר בר חנא וטמי לה. הדר אייתא לקמיה דרב יצחק בריה דרב יהודה ודכי לה. והכי עביד הכי והתניא חכם שטמא אין חברו רשאי לטהר. אסר אין חברו רשאי להתיר. מעקרא טמוייה הוה מטמי לה כיון דאמרה ליה דכל

occasion he [Rabbah bar Bar Chana] had declared it clean, but on the last occasion he had a pain in his eye, he [Rav Yitzchak] then ruled for her that it was clean. But are women believed in such circumstances? Yes, and so it was also taught: A woman [who does not submit for examination the original blood] is believed when she says, "I saw a kind of blood like this one [which she brings], but I have lost it" [and if the blood she brings is clean, she is declared clean]. The question was raised: What is the law [when a woman says], "A kind of blood like this [which a friend of hers showed her] has been declared clean by Sage so-and-so" [may her friend rely upon her judgment regarding the exact similarity of the two kinds of blood]? Come and hear: A woman [who does not submit the original blood] is believed when she says, "I saw a kind of blood like this one [which she brings], but I have lost it" [thereby proving that a woman's judgment is accepted in such cases]. But is not the latter case different, since the blood is not before her [whereas if the blood is before us, we can examine it ourselves and may not rely on her]? Come and hear the case of Yalta: She once brought some blood to Rabbah bar Bar Chana, who told her that it was unclean. [She then took it] to Rav Yitzchak the son of Rav Yehudah, and he told her that it was clean. But how could he act in this manner, since it has been taught: If a Sage declares unclean, his fellow may not declare clean? We explained that at first he [Rav Yitzchak] indeed informed her that it was unclean, but when she told him that on every other occasion he [Rabbah bar Bar Chana] had declared it clean, but on that day he had a pain in his eye, he [Rav Yitzchak] then ruled for her that it was clean. Does this then not prove that a woman is believed? [Not necessarily, since] Rabbi Yitzchak bar Yehudah may have relied upon his own traditions and experience [and not on Yalta's evidence].

וזהו תרומה דף קל"ו ע"ב

רב המנונא סבא בד הוה סליק מנהרא במעלי שבתא הוה יתיב רגעא חדא וזוקף עינוי והוה חדי והוה אמר דהוה יתיב למחמי חדוה דמלאכי עלאי. אליו סלקין ואלו נחתין ובכל מעלי שבתא יתיב בר נש בעולם הנשמות. ופאה איהו מאן דידע ברזין דמאריה. פד נהיר ימא ביומא דשבתא סליקו דחדוה סליק בכלהו עלמין בנייהא בחדוה כדון השמים מספרים כבוד אל ומעשה ידי מגיד הרקיע מאן שמים. אליו שמים דשמא עלאה אתחיו בהו דשמא קדישא אתרשים בהו. מספרים. מאי מספרים. אי תימא כמאן דמשתעי ספור דברים. לאו הכי. אלא דנהרין ננציו בנציו דנהורא עלאה וסלקין בשמא דכליל בנהירו דשלימו עלאה. ומאן איהו ספור דנציו בנהירו דשלימו דספר עלאה ובגין כך סלקין בשמא שלים ונהרין בנהירו שלים ונציו בנציו שלים. אינהו ננציו ונהרי בנרמיהו מנו נהירו דנציו דספר עלאה ונציו ונהרי לכל סטר וסטר (ניא לכל כבוד וכבוד) דמתדבקן ביה. דהא מנייהו מהוהו ספירו ונהירו נהיר כל עוקא ועוקא ונציו בנציו. בגין דבהאי יומא מתעטרין שמים וסלקין בשמא קדישא יתיר משאר יומין.

יומא הוה מדכי לי כי האי גוונא והאינדא הוא דחש בעיניה דכי לה. ומי מהימני אין והתניא נאמנת אשה לומר כנה ראיתי ואבדתי. איבעיא להו כנה טיהר איש פלוני חכם מהו. תא שמע נאמנת אשה לומר כנה ראיתי ואבדתי. שאני התם דליתיה לקמן. תא שמע דילתא אייתא דמא לקמיה דרבה בר בר תנא וטמי לה לקמיה דרב יצחק בריה דרב יהודה ודכי לה. והיכי עביד הכי והתניא חכם שטמא אין חבירו רשאי לטהר וכו'. ואמרינן טמוני הוה מטמי לה. כיון דאמרה ליה דכל יומא מדכי לה כי האי גוונא והאינדא הוא דחש בעיניה הדר דכי לה אלמא מהימנא ליה. רב יצחק בר יהודה אגמריה סמך:

Yosef Le-Chok

יוסף לחוק

Ethical Teaching:

מוסר

Sefer Chasidim, Chapter 38

ספר חסידים סימן לה

Guard your tongue from evil when you rebuke others. He whose words are greater than his intelligence, his words will be upon him. But he whose intelligence is greater than his words, his words will be his. That is, someone whose words of rebuke to people are greater than his intelligence in other words, that he is not wise and understanding enough to act according to his own words and his intelligence does not compel him to act according to his good words, then his words will be upon him for dishonor. For those who hear them will say, All the good that he admonishes us, he himself ignores. He expounds well but does not do well. But someone whose intelligence is more than his words, who does not admonish people except in proportion to his own intelligence, morality, and virtues — his words will be his. That is, the good words that he admonishes people will be his for honor and glory. For those who hear will say, All this intelligence and moral instruction that he speaks, all of it is in him. This teaches you that silence is better than a lot of talk, for increasing silence is to one's honor and glory, but increasing speech is to one's dishonor and disgrace. Therefore one who studies a book of piety and wisdom should intend to do only as much as the understanding that he gains from it, and he should not intend to gain knowledge,

merely in order to be well read. For the telling of wisdom is of no benefit to the one who tells it if his words are greater than his intelligence, that is, that he speaks more than what is fitting for him, proportionally more than his wisdom and intelligence. As Shlomoh said, "Excessive words are not becoming to a fool." (Proverbs 17:7) And in which case his words will rule over him and he will be ensnared by them. But one whose intelligence is greater than his words, whose wisdom is greater than his words, has a good trait, for because of his abundant

נצור לשונך מרע פאשר תוכיח חברך מי שדבריו יותר משכלו יהא דבריו עליו. מי ששכלו יותר מדבריו יהיו דבריו לו. פירוש מי שדבריו ותוכחותיו לבני אדם יותר משכלו כלומר שאינו חכם ומשפיל לעשות פדבריו ואין שכלו מכריחו לעשות פדבריו הטובים והיו דבריו עליו לקלון שאומרים השומעים לכל הטובה אשר מוכיח אותנו הוא נעדר ממנה. והוא נאה דורש ואינו נאה מקיים. אבל מי ששכלו יותר מדבריו שאינו מוסיף להוכיח לבני אדם כי אם כפי השכל והמוסר והמעלות טובות אשר בו יהיו דבריו לו. כלומר דברים הטובים שמוכיח בני אדם יהיו לו לכבוד ולתפארת שאומרים השומעים כל השכל הזה והמוסר אשר הוא דובר הכל בו ללמדך שטוב השתיקה מלהוסיף בדבור כי תוספת השתיקה לכבודו ולתפארתו ותוספת הדבור לקלון ולחרפה. על כן המעיין בספר החסידות והחכמה יתבונן לעשות כפי מה שישפיל ואל יתבונן להשפיל כדי לדעת ספר כי סיפור החכמה אינה תועלת למספר אותה שדבריו יותר משכלו. כלומר שמדבר אותו יותר ממה שראוי לו לפי חכמתו ושכלו פאשר אמר שלמה (משלי יז) לא נאווה לנבל שפת יתר אז יהיו דבריו מושלים עליו ונלכד הוא בידם. ומי ששכלו יותר מדבריו שחכמתו גדולה ויתרה על דבריו מדה טובה שמרוב שכלו

intelligence he controls his spirit and does not emit his words except in proportion to his knowledge and his intelligence. Then his words will be heard for himself. That is, they are his and belong to him, similar to the phrase, "I am my beloved's and my beloved is mine," (Song of Songs 2:16) [meaning my friend does my desire and I do his].

מושל ברוחו ואינו מוציאם כי אם לפי דעתו ושכלו אז יהיו דבריו נשמעים לו בלומר הרי הן שלו וברשותו כמו (שה"ש ב) דודי לי ואני לו:

Practical Law:

Rambam, Laws of Sabbath, Chapter 8

(1) One who squeezes fruit in order to extract its juice is liable for [the labor of] extracting. He is not liable unless the liquid that he squeezed out, amounts to the size of a dried fig. And one is not liable according to Torah law, except for treading olives and grapes only. But it is permitted to squeeze a bunch of grapes onto food, because a liquid that comes onto food is [considered] food, so that it is as though he were extracting food from food. But if one squeezes into a vessel that does not have food in it, this is treading and he is liable. One who milks onto food or who sucks with his mouth is exempt, and one is not liable unless he milks into a vessel. (2) One who winnows or selects an amount the size of a dried fig is liable. Separating curds is a subcategory of selecting. So too, if one separates dregs from liquids, this is a subcategory of selecting or a subcategory of sifting, and he is liable. For winnowing, selecting, and sifting are similar in nature to one another. Why, then, were they counted as three [separate labors]? Because every labor that was in the Tabernacle is counted separately. (3) If one picks food out from refuse, or if there are before him two kinds of food and he selects one kind from the other with a sifter or a sieve, he is liable. [If he does it] with a *kinon* [wooden funnel] or a *tamchuy* [a plate], he is exempt [since this not the usual manner of sifting (see Shabbat 84a)]. If he selects by hand for eating immediately, it is permitted.

הלכה

הרמב"ם הלכות שבת פרק ח

א הסוחט את הפירות להוציא מימיהן חייב משום מפרק. ואינו חייב עד שיהיה במשקין שסחט כגרוגרת. ואין חייבים מן התורה אלא על דריכת זיתים וענבים בלבד. ומותר לסחוט אשכול של ענבים לתוך האוכל שמשקה הבא לאוכל אוכל הוא ונמצא בימפרק אוכל מאוכל אבל אם סחט לכלי שאין בו אוכל הרי זה דורף וחייב. והחולב לתוך האוכל או היונק בפיו פטור ואינו חייב עד שיחלוב לתוך הכלי: ב הזורה או הבורר כגרוגרת חייב. והמחביץ הרי הוא תולדת בורר. וכן הבורר שמרים מתוך המשקין הרי זה תולדת בורר או תולדת מרקד וחייב שהזורה והבורר והמרקד דומין עניניהם זה לזה. ומפני מה מנו אותן בשלשה מפני שכל מלאכה שהיה במשכן מוגין אותה בפני עצמה: ג הבורר אוכל מתוך פסולת או שהיו לפניו שני מיני אוכלין וברר מין ממין אחר בנפה ובכברה חייב. בקנון או בתמחוי פטור. ואם בירר בידו לאכול לאלתר מותר: